Vliegenbos

Verleden

Amsterdam was in 1907 een groeiende stad. Er ontstond behoefte aan parken.
Gemeenteraadslid Vliegen wilde met het programmapunt 'Bos aan het IJ' een park realiseren waar arbeiders & burgers de gelegenheid kregen om op zondag te stad te ontvluchten. De wens van Vliegen was een bos in Buiksloterham dichtbij de binnenstad. Uiteindelijk werd het noordelijk deel van destijds Nieuwendammerham aangewezen als locatie.

In 1912 tekende J.Klijnen het eerste ontwerp. Bij realisatie in 1917 is ten opzichte van het originele ontwerp van J. Klijnen de zuidelijke en noordelijke strook niet gerealiseerd in verband met industrie en woningbouw in het zuiden (Vogeldorp). Het ontwerp is ontworpen in Engelse landschapsstijl met twee oost-west lopende hoofdlijnen. Tussen deze lanen lag een groot open vierkant met noord-zuid lopend pad met uitzicht op de Augustinuskerk. De overige kronkelpaden liepen rond voor een verrassend effect.

In 1960 kreeg het Vliegenbos een bufferfunctie in verband met de zwavelzuurfabriek die zich verder uitbreidde. De begroeiing van het Vliegenbos werd dichtgehouden. De noord-zuidverbinding werd pas in de jaren 80/90 volledig dichtgezet met bomen en het zicht op de historische Augustinuskerk op de Waterlandse Zeedijk verdween. Ook de zuidelijke oost-west verbinding is samen met het open veld grotendeels verdwenen en dichtgezet. In 1990 werd de bufferfunctie vervallen verklaard.

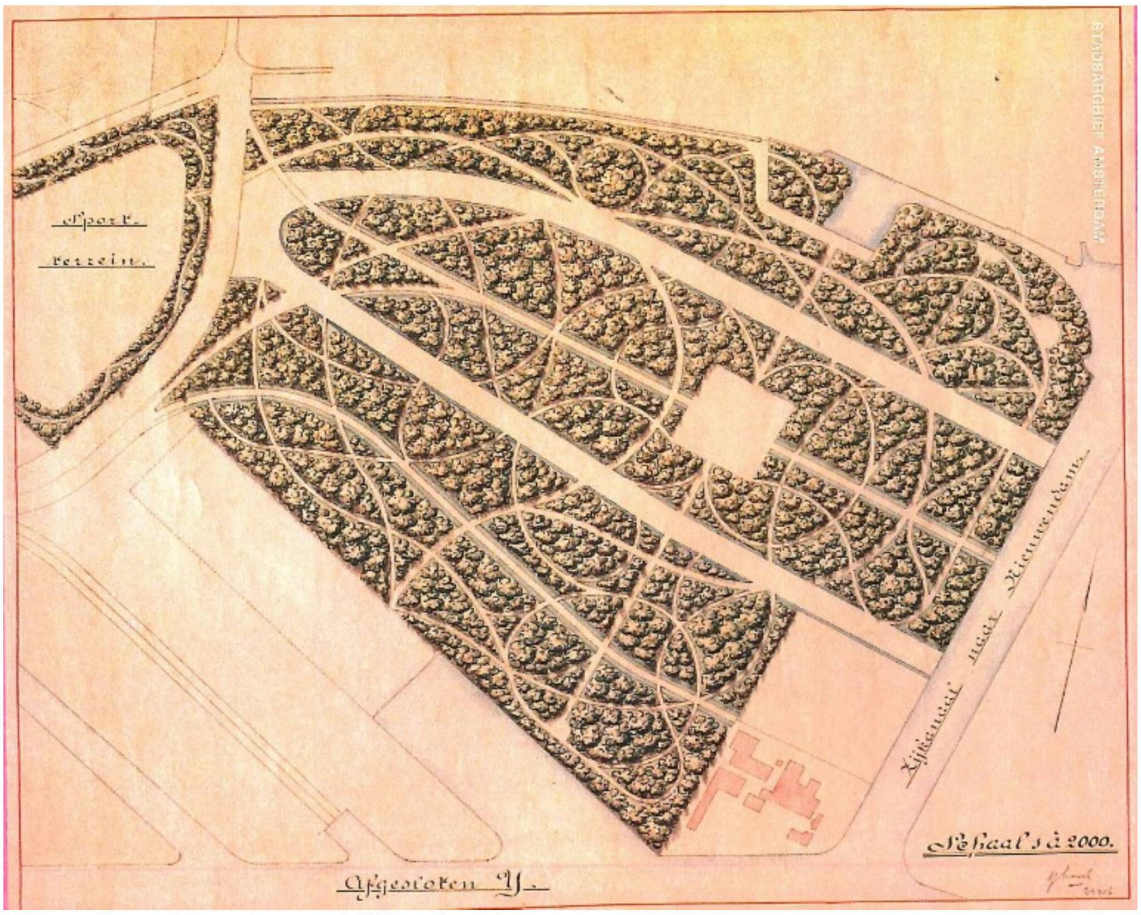

Eerste ontwerp Vliegenbos van J. Klijnen (1912)

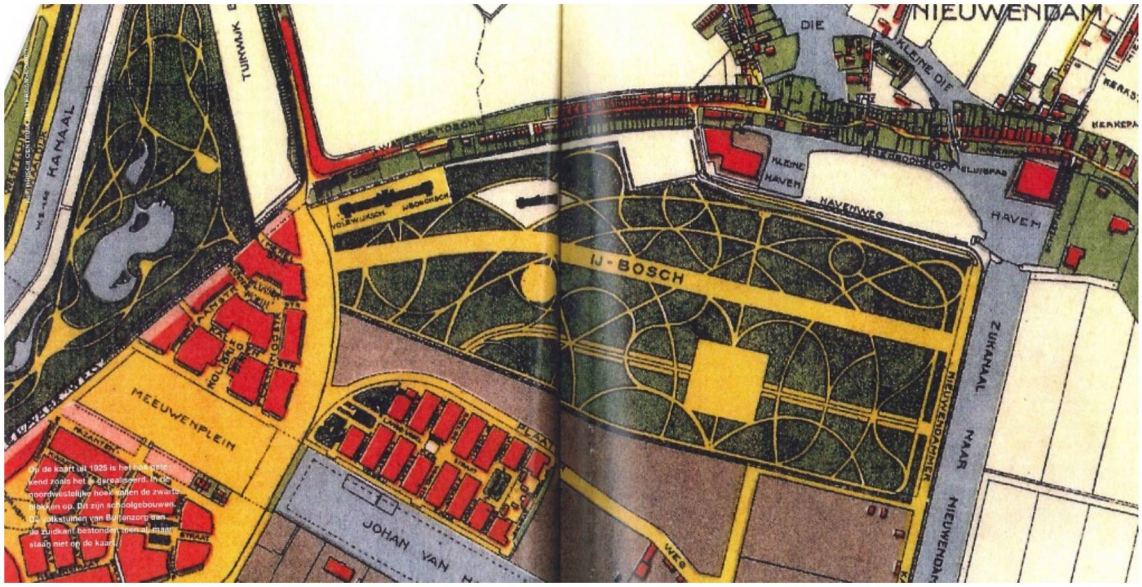

Gerealiseerde ontwerp van het Vliegenbos (1925)

Noord-zuid fiets- en wandelverbinding met zicht op de Augustinuskerk. In 1960 werd deze verbinding dichtgezet in verband met de bufferfunctie.

Heden

De historische oost-west verbinding ten zuiden van het Vliegenbos is niet meer in zijn geheel aanwezig. De laan stopt bij de locatie waar het open veld zich bevond. Het open veld en het oostelijke deel van deze verbinding is dichtbegroeid. Hetzelfde geldt voor de noord-zuid fiets en wandelverbinding met uitzicht op de Augustinuskerk. Toch kan je, als je goed door de bomen kijkt, de witte Augustinuskerk op de Nieuwendammerdijk nog steeds zien.

Het Vliegenbos is in de Structuurvisie Amsterdam 2040 opgenomen in de Hoofdgroenstructuur. Het Vliegenbos heeft 3 verschillende groentype: sportpark (het tennispark), volkstuinpark en ruigte- en struinnatuur. Het grootste deel van het Vliegenbos valt in het groentype ruigte- en struinnatuur. Dit zijn wild ogende gebieden die voor Amsterdam zeldzame planten en dieren bevatten en mogelijkheden bieden voor natuurbeleving vanaf de randen of vanaf ongebaande paden door het gebied. Natuur- en landschapsgerichte recreatie, met een gevoel van afstand tot de stad. De beleidsintentie is om deze gebieden niet op te vullen met andere functies. De camping en de tennisclub zijn waarschijnlijk voor de komst van de HGS gerealiseerd. Inpasbare voorzieningen in ruigte- en struinnatuur zijn bijvoorbeeld klein infocentrum en beheerderonderkomen. In het achterland zijn onverharde of half verharde wandelpaden en op natuurbeleving gerichte voorzieningen als een vogeluitkijkhut mogelijk. In geval er veranderingen in het park plaatsvinden die in strijd zijn met het bestemmingsplan of de HGS dan dient er advies te worden gevraagd bij de Technisch Advies Commissie (TAC).

Functiekaart Vliegenbos

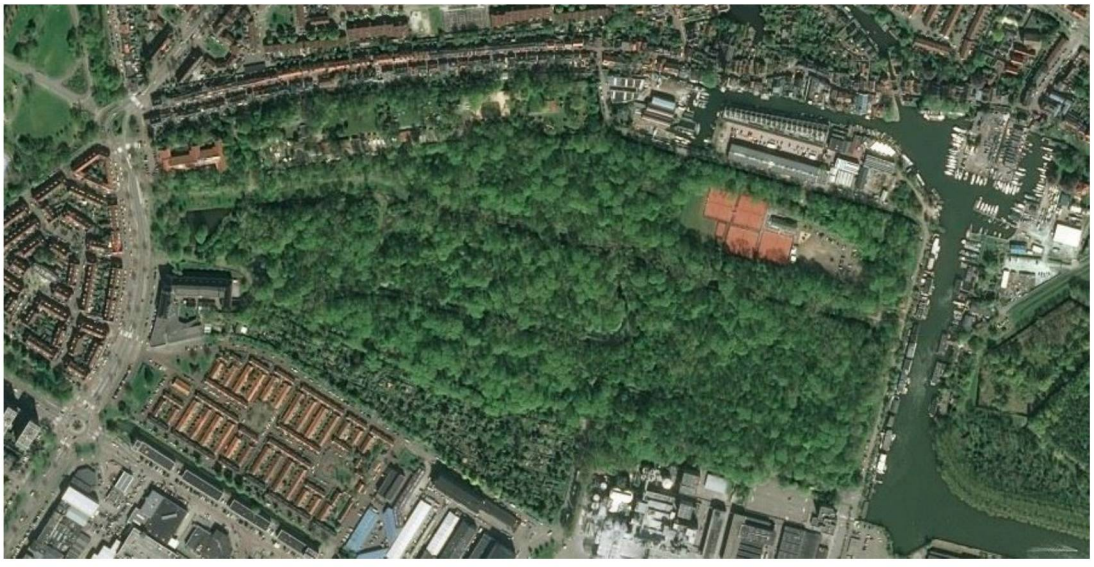
Luchtfoto Vliegenbos 2019

Het Vliegenbos bestaat in het bestemmingsplan Nieuwendam Zuid II uit de bestemming Groen, Water, Sport, Recreatie en Maatschappelijk. De bestemming Groen staat conform de HGS recreatieve voorzieningen gericht op natuurbeleving toe, maar ook fiets en voetpaden. Hierdoor biedt het bestemmingsplan de mogelijkheid om fietspaden te herstellen of toe te voegen. Hierdoor hoeft er geen advies te worden gevraagd bij de TAC.

Bestemmingsplankaart Nieuwendam Zuid II

Toekomst

Gezien de stedelijke ontwikkelingen aan de IJ-oever en de toenemende druk op de stad gaat het aantal bezoekers en bewoners van buiten en binnen stadsdeel Noord toenemen. Het Vliegenbos is daarom in de visiekaart Amsterdam 2040 als onderdeel van de Structuurvisie aangeduid als kwaliteitsimpuls stadspark met functie als metropolitane plek. Hierdoor biedt de Structuurvisie de mogelijkheid om het park intensiever te laten gebruiken.

Natuur en gebruik moeten in balans zijn. Om het gebruik van het park aangenaam te houden voor iedereen, dienen er goede verbindingen en entrees gerealiseerd te worden. De verbinding tussen het Vliegenbos en Noorderpark gaat verbeterd worden door de herinrichting van de Zevenster. Hierdoor is er een goede oost-west verbinding tussen het Vliegenbos en het Noorderpark.

De afwezigheid van de noord-zuid verbinding in het Vliegenbos ontbreekt. Fietsers dienen gebruik te maken van de bestaande fietspaden om het Vliegenbos. Dit zorgt ervoor dat fietsers door het Vliegenbos gaan fietsen. Door de toenemende groei aan bewoners en bezoekers en de mogelijke toekomstige brug over het IJ wordt het drukker rondom het Vliegenbos. Het is daarom wenselijk om ruimte te bieden zodat de fietsverbinding hersteld kan worden. Hierdoor blijven de kronkelende struinpaden vrij van fietsers en kunnen wandelaars genieten van de verwilderde natuur van het Vliegenbos. Om het oorspronkelijke ontwerp van het Vliegenbos niet aan te tasten, is het wenselijk om de historische noord-zuid verbinding terug te brengen en het zicht op de Augustinuskerk in ere te herstellen.

Voorstel fietspaden Vliegenbos